

ВІДГУК

офіційного опонента

професора кафедри менеджменту Національного транспортного університету,

доктора економічних наук, професора

КОВАЛЕНКО Наталії Василівни

на дисертацію **БАРИНГОЛЬЦА Сергія Михайловича**

на тему: **«Система управління конкурентними перевагами підприємства**

у сфері інформаційних технологій»,

подану до захисту у разову спеціалізовану вчену раду

на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка»,

галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Актуальність теми дисертаційного дослідження та зв'язок з науковими програмами, планами, темами. В сучасній постіндустріальній економіці інформаційні технології відіграють ключову роль, адже саме вони стали основою переходу від індустріального до постіндустріального суспільства. Інформаційні технології забезпечують збір, збереження, обробку та швидке поширення інформації, є основою формування цифрової економіки, забезпечують автоматизацію процесів та стимулюють розвиток високотехнологічних галузей.

Одним з важливих секторів галузі інформаційних технологій є ринок системної інтеграції. Підприємства цього напрямку діяльності впроваджують сучасні ІТ системи на підприємствах та в організаціях, забезпечуючи підвищення ефективності їх роботи та можливість надання сучасних сервісів користувачам.

Незважаючи на важливість галузі для економіки України, на жаль, на сьогодні дослідження економічних аспектів діяльності підприємств системних інтеграторів не знайшло широкого відображення в працях вітчизняних науковців. Зокрема, поза увагою залишаються питання формування та

збереження конкурентних переваг таких підприємств в умовах поточної економічної ситуації.

Виходячи з цього, тема дисертації «Система управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій» є беззаперечно актуальною та такою, що представляє інтерес як в теоретичній, так і в практичній площині.

Актуальність роботи також підтверджується тим, що вона була виконана в рамках наукових досліджень ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за темою: «Удосконалення управління бізнес-процесами на підприємствах» (номер державної реєстрації – 0121U000270). Автором було проведене комплексне дослідження процесу формування та системи управління конкурентними перевагами підприємств системних інтеграторів в сфері інформаційних технологій.

Ступінь обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Аналіз поданого до захисту наукового дослідження дозволяє дійти висновку про наукову обґрунтованість та достовірність викладених автором результатів. Обґрунтованість наукових положень підтверджується проведенням автором аналізом наукових праць вітчизняних та зарубіжних учених, чітко поставленими завданнями та логікою дослідження, опрацюванням актуальних статистичних, аналітичних, інформаційних та нормативно-правових матеріалів. Достовірність отриманих та викладених в дисертаційній роботі результатів ґрунтується на використанні загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, порівнянні та наочному відображенні емпіричних даних, формалізації та економічному моделюванні, комплексному аналізі.

Дисертація є завершеним науковим дослідженням, в якому представлений авторський підхід до розробки та впровадження системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій, зокрема, підприємства системного інтегратора. Сформульовані в

дисертації наукові положення, висновки та пропозиції належать особисто автору.

Наукова новизна дослідження. Наукова новизна дисертації полягає в поглибленні теоретико-методичних положень та практичних рекомендацій щодо розробки та впровадження системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій. Зокрема, варто акцентувати увагу на наступних елементах новизни, які, на мій погляд, є найбільш актуальними:

- удосконалення системи управління конкурентними перевагами підприємств сфери інформаційних технологій з урахуванням стратегії забезпечення конкурентних переваг за трьома компонентами (підприємство, продукт, галузь) та виділенням особливостей реалізації елементів системи для підприємств системних інтеграторів;

- удосконалення організаційно-управлінських аспектів впровадження системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій з визначенням ролей структурних підрозділів відповідно до організаційної структури підприємства та розробленої матриці відповідальності;

- обґрунтування доцільності та порядку здійснення на підприємстві комплексу заходів по впровадженню системи управління конкурентними перевагами з визначенням необхідних нововведень щодо відповідальності та функціонування підрозділів та окремих співробітників.

Характеризуючи наукову новизну положень та результатів дисертаційної роботи, слід зазначити, що оригінальність дослідження полягає в обраній проблематиці та практичній направленості проведеної автором наукової роботи.

Оцінка змісту дисертації, повноти викладення наукових результатів та оформлення. Структура та оформлення дисертації відповідає вимогам

наказу МОН України № 40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019 р.). Робота складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Зміст дисертації відповідає меті та завданням дослідження.

У вступі обґрунтовано актуальність теми, зазначено зв'язок роботи з науковими програмами, визначено мету та завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, зазначено інформаційну базу дослідження, визначено наукову новизну отриманих результатів та їх практичне значення, зазначений особистий внесок здобувача та наведена інформація про апробацію результатів дисертації та публікації.

В першому розділі розглянуті категоріальний апарат та принципи формування конкурентних переваг, вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на формування конкурентних переваг, а також технології управління конкурентними перевагами. Особлива увага автором приділена особливостям застосування положень теорії конкурентних переваг до підприємств системних інтеграторів ІТ галузі.

В другому розділі проведено дослідження ринку системної інтеграції в галузі інформаційних технологій України, виконана оцінка показників ринку системної інтеграції, а також проведено дослідження процесу формування та особливостей конкурентних переваг підприємств системних інтеграторів. В цьому розділі автором детально проаналізовані показники ринкового середовища галузі системної інтеграції України, та проведена оцінка конкурентних переваг підприємств на прикладі трьох проектів різного спрямування в частині продуктової та галузевої складової.

В третьому розділі визначена структура та елементи системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій, розглянуті організаційно-управлінські аспекти впровадження системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій та описана реалізація системи управління конкурентними

перевагами на прикладі підприємства системного інтегратора у сфері інформаційних технологій. В даному розділі особлива увага приділена впровадженню системи управління конкурентними перевагами та її узгодження з особливостями роботи, організаційної структури та бізнес-процесами підприємства системного інтегратора.

Практичне значення та впровадження результатів дослідження. Як зазначено в роботі, результати дослідження мають практичне значення та можуть бути впроваджені як для підприємств системних інтеграторів, так і для підприємств інших галузей, які співпрацюють з системними інтеграторами або мають схожу модель діяльності.

Зокрема, в ПП «Пронет» результати досліджень використано при формуванні стратегії розвитку підприємства та розробці заходів для покращення конкурентних позицій підприємства на ринку (довідка №58 від 22.10.2024).

ІП «Логін» було використано результати дослідження для удосконалення процесів взаємодії з партнерами - підприємствами системними інтеграторами, а також для подальшого розвитку стратегії дистрибуції (довідка №2406.25ю1 від 24.06.2025).

Основні результати дослідження теоретичного та методологічного характеру використовуються в навчальному процесі ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» (включені кафедрою управління бізнесом у вигляді змістовних блоків до дисциплін «Стратегічне управління підприємством», «Управління бізнесом»). Дисертаційна робота виконана відповідно до тематичних планів наукових досліджень ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом» за темою: «Удосконалення управління бізнес-процесами на підприємствах» (номер державної реєстрації – 0121U000270) (довідка №2378 від 27.06.2025).

Академічна доброчесність. За аналізом дисертації та публікацій

здобувача було визначено дотримання всіх вимог щодо академічної доброчесності, а саме, в роботі та публікаціях відсутні академічний плагіат, фальсифікація результатів дослідження та фабрикація даних.

Викладення результатів дослідження в опублікованих працях. Основні положення та результати дослідження опубліковано автором у 7 наукових працях, з яких: 4 - статті у наукових фахових виданнях України (в т.ч. 1 – у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз); 3 – публікації апробаційного характеру. Загальний обсяг становить 1,96 друк. арк.; особисто автору належить 1,80 друк. арк. Таким чином, можна зробити висновок, що результати досліджень були належним чином висвітлені автором в наукових виданнях та на фахових конференціях.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертаційної роботи. Позитивно оцінюючи отримані Барингольцем С.М. результати виконаного дослідження, зазначаючи їх наукову та практичну цінність, слід висловити деякі зауваження, які відносяться до дискусійних питань:

1. В табл. 1.1 в якості прикладу класифікації ключових факторів успіху за ознакою «сфера застосування» та видом «специфічні» зазначено «сертифікація спеціалістів та рівень партнерського статусу, отриманого у компанії виробника». Враховуючи використання сертифікації спеціалістів та партнерських відносин в різних галузях, наскільки коректним вважати цю ознаку специфічною для галузі ІТ?

2. В розділі 2.1 при розгляді класифікації системних інтеграторів варто надати показники щодо розподілу часток ринку між різними типами системних інтеграторів.

3. В розділі 2.3.1 прокоментований, але не розглянутий детально ланцюжок створення вартості для підприємств системних інтеграторів, які мають власне виробництво.

4. В роботі не зазначено, чи має запропонований підхід щодо оцінки

конкурентних переваг системних інтеграторів, зокрема по галузевій складовій, якісь обмеження в частині галузей застосування.

5. Потребують більш глибокого дослідження комерційні та фінансові результати діяльності підприємства за результатами впровадження системи управління конкурентними перевагами.

Вказані дискусійні положення та побажання відображають власну наукову позицію офіційного опонента і не знижують загальної позитивної оцінки роботи.

Загальний висновок. Дисертація Барингольца Сергія Михайловича на тему «Система управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій», виконана на актуальну тему, є цілісною, завершеною, самостійно виконаною науковою працею, яка має вагому наукову новизну, значний науковий та практичний інтерес та вирішує важливе наукове завдання щодо обґрунтування теоретичних і методичних положень по розробці та впровадженню системи управління конкурентними перевагами підприємства у сфері інформаційних технологій.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 283 від 03.04.2019 р., № 502 від 19.05.2023 р., №507 від 03.05.2024 та №426 від 08.04.2025) і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня

2022 року № 44 (із змінами, внесеними згідно з Постановами Кабінету Міністрів України № 341 від 21.03.2022 р., № 502 від 19.05.2023 р. та №507 від 03.05.2024), а її автор – Барингольц Сергій Михайлович - заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

Офіційний опонент:

Професор кафедри менеджменту

Національного транспортного університету,

доктор економічних наук, професор

КОВАЛЕНКО Н.В.

